

Innst. S. nr. 112

(1999-2000)

Innstilling fra næringskomiteen om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 1997 og 1998

St.meld. nr. 23 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammendrag

Fiskeridepartementet legger i meldingen fram rapport om gjennomføring av lov av 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk (råfiskloven) og lov av 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksport av fisk og fiskevarer (fiskeeksportloven), samt saker som er av særlig interesse å legge fram for Stortinget. Meldingen omfatter perioden 1997 og 1998, samt enkelte saker fra 1999.

Gjennomføring av førstehåndsomsetningen

I meldingsperioden har det ikke skjedd endringer i salgsstrukturen. Det eksisterer i dag følgende seks salgslag med omsetningsrett etter råfiskloven:

Norges Råfisklag
Norges Sildesalgslag
Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag
Vest-Norges Fiskesalgslag
Rogaland Fiskesalgslag S/L
Skagerakfisk S/L

Styreberetninger for det enkelte salgslags virksomhet er tatt med som trykte vedlegg til meldingen.

Utenlandske landinger utgjorde i 1998 ca. 19 pst. av alle direktelandinger av fisk i Norge. Disse landingene er viktige for fiskeindustrien og arbeidsplasser langs kysten. Meldingen peker på at økt omsetning av fisk på havet skaper usikkerhet rundt hvorvidt dagens regler for avgrensning mellom direktelanding og import er egnet til å ivareta lovens formål.

Etablering av nøytrale fryselaagre representerer en tilvekst til eksisterende omsetningsformer. Fryselagerordningen medfører at det kan gå lang tid fra fisk fanges til uttak registreres. Når fisk fanges uten at det skjer en etterfølgende omsetning, stiller ikke regelverket krav om føring av sluttседler. Det er derfor et behov for

etablering av et system som bedre sikrer at myndighetene er oppdatert i overvåkning og registrering av ressursuttaket. Fiskeridepartementet vurderer på dette grunnlag å endre råfiskloven og lov om saltvannsfiske m.v. og slik etablere et hjemmelsgrunnlag for å kreve seddelføring også av fangster som landes uten at omsetning finner sted.

En prosjektgruppe med deltakere fra fisker og kjøper-siden vil primo 2000 starte arbeidet med et prosjekt om konkretisering av kriterier og rammevilkår for langsiktige kontrakter. Det er intensjonen at gruppen bør ferdigstille sitt arbeide i løpet av 2000.

Den myndighet salgslagene har til å fastsette minstepriser forutsetter forhandlinger med kjøperne. Når slike forhandlinger ikke fører fram, fastsetter lagene minsteprisene ensidig. Vest-Norges Fiskesalgslag og Skagerakfisk har i meldingsperioden ikke gjennomført slik ensidig prisfastsettelse. I øvrige salgslag har denne adgangen blitt benyttet i enkelte tilfelle.

Salgslagene kan innføre midlertidige forbud mot fangst eller påby innskrenkninger i fisket. For Norges Råfisklag ble det ikke nødvendig å regulere seinotfisket i 1998. Dette er et avvik fra det som har vært vanlig.

Fra 1. januar 1998 ble det forbudt å kjøpe råfisk som er omfattet av råfiskloven uten å være registrert i Fiskeridirektoratets register over førstehåndskjøpere. Dette skiller seg fra tidligere ordning hvor salgslagene godkjente kjøperne. Det nye registeret utgjør en mer representativ oversikt over kjøpermassen enn hva som var tilfelle under den gamle ordningen. Det gjenstår et arbeide med å avklare hvordan enkelte særtilfeller skal håndteres.

Gjennomføring av fiskeeksporten

Den totale eksport i 1998 kom opp i ca. 28 200 mill. kroner. Med dette er fiskerinæringen Norges nest største eksportnæring, etter olje. EU var det viktigste mar-

kedet for fiskeeksport i perioden, med en verdi i underkant av 16 500 mill. kroner i 1998. Meldingen beskriver den betydning Eksportutvalget for fisk har for det totale markedsarbeidet. Eksportutvalgets budsjett for 1999 var på 316 mill. kroner, hvorav 85 pst. gikk til markedsførings- og profileringstiltak. Eksportutvalgets årsmeldinger for perioden foreligger som trykte vedlegg til meldingen.

Eksporten av hel norsk atlantisk laks fra Norge til USA ble betydelig redusert i 1991 på grunn av innføring av dumping- og subsidieavgift. I løpet av 1999 har imidlertid markedet for laks i USA endret seg i retning av preferanse for filet av laks, og målt i kvantum har eksporten nå kommet opp på samme nivå som før avgiftene ble innført. Dette gjør at næringen ikke ønsker å prioritere arbeidet med å få ned avgiftene.

En lakseavtale med EU trådte i kraft 1. juli 1997 og har en varighet på 5 år. Avtalen kom i stand som en erstatning for innføring av "straffetoll" på eksport av norsk laks. Den innebærer bl.a. bestemmelser om økning av eksportavgiften, minstepriser for ulike produkter og indikative tak for norsk lakseeksport. Det er knyttet visse betingelser til bruken av avgiften. Meldingen kommenterer også tiltak knyttet til omgåelse av intensjonene i avtalen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Einar Johansen, Kjell Opseth, Torstein Rudihagen, Oddbjørg Ausdal Starrfelt og Rita Tveiten, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen, fra Kristelig Folkeparti, Modulf Aukan og Anita Apelthun Sæle, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, konstaterer at fiskerinæringa fortsatt har et økende omfang med tanke på verdiskapning og eksport. Gjennom markedsorientering, og økt verdiskapning bidrar denne viktige næringa til gode arbeidsplasser og bosetting langs kysten.

Komiteen har merket seg at utenlandske landinger i 1998 utgjorde ca. 19 pst. av alle direktelandinger av fisk i Norge. Disse landingene er viktige for fiskeindustrien og arbeidsplasser langs hele kysten, særlig i de nordligste fylkene.

I meldinga er omsetning via fryselager nevnt. Fartøyene lander fisken direkte ved et fryselager, men uten at det skjer en umiddelbar omsetning. Ettersom fryse-

lagerordninga innebærer at det kan gå lang tid fra fisken fanges til uttaket faktisk blir registrert gjennom omsetningskontrollen, har dette skapt problemer for myndighetenes overvåkning av ressursuttaket. Komiteen har registrert at dette nå er rettet opp.

Når det gjelder spørsmålet om langsiktige avtaler, har komiteen merket seg at dette er fulgt opp med en prosjektgruppe bestående av deltakere fra fisker- og kjøpersiden. Komiteen vil understreke at det er viktig at intensjonen om en ferdigstillelse i løpet av 2000 holdes.

I meldinga omtales prisfastsettelse, som er den myndighet salgslagene i medhold av råfiskloven har til å fastsette minstepriser med forutgående forhandlinger med kjøperne. Denne adgangen er blitt benyttet i enkelttilfeller. Dette har ikke bare vært en følge av reell uenighet om hva eksportmarkedet gir grunnlag for med hensyn til pris, men har til dels også sin årsak i uenighet om hvilke konsekvenser endringer av beregningsgrunnlaget bør gi. Komiteen vil bemerke at minstepris sett i sammenheng med auksjonspris bør overvåkes.

Komiteen har merket seg at verdens fangst av hvitfisk er betydelig redusert de siste årene også i Nord-Atlanteren. Nord-Amerika og til dels EU er de store taperne, mens Norge og Russland har økt sine andeler.

Samtidig som verdens fangst av hvitfisk er redusert, har oppdrett av andre arter hatt en sterkt utvikling. En økt produksjon og internasjonal handel med disse kan forsterke konkurransen på hvitfiskmarkedet. Komiteen er glad for at norsk oppdrettsnæring er i stor vekst. Komiteen har også merket seg at til tross for krisene i asiatisk og russisk økonomi, samt høye minstepriser til EU-markedet, økte næringen eksporten både i volum og verdi både for laks og ørret.

Arbeidet med markedsadgang er blitt vesentlig formalisert. Komiteen mener at Eksportutvalget for fisk er et viktig redskap i den henseende.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og til det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 23 (1999-2000) - om gjennomføring av råfiskloven og fiskeeksportloven i 1997 og 1998 - vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 17. februar 2000

Morten Lund
leder

Einar Johansen
ordfører

Kjell Opseth
sekretær